

עבודה בנושא:

**תפיסת הקהל בישראל את הגנים הלאומיים בזמני חירום
עם דגש על משבר הקורונה (Covid-19)**

מגישה:

במסגרת הקורס:

ינואר 2021

תוכן העניינים:

3.....	תקציר
4.....	1. מבוא
6.....	2. סקירת ספרות
17.....	3. שיטת המחקר
22.....	4. ממצאי המחקר
25.....	5. דיון ומסקנות
29.....	6. סיכום
30.....	ביבליוגרפיה

תקציר

מחקר זה דן בתפיסת הקהל הרחב בארץ את הגנים הלאומיים בזמן משבר, עם דגש על משבר הקורונה (Covid-19), שפקד את מדינת ישראל החל ממרץ 2020, ואת העולם כולו עד כמה חודשים קודם לכן. בעקבות המשבר, הוטלו מספר סגרים, ולחלק מהאנשים הורו אף להיות בבידוד מוחלט, במשך השנים 2020-2021, על מנת למנוע מצבי הידבקות במגפה.

ל-42 המשתתפים במחקר, בין הגילאים 25-80, חולק שאלון המכיל פרטים אישיים טכניים (השמות המלאים נשארו אנונימיים לחלוטין, מטעמי אתיקה), ושאלות שמטרתן לבדוק את סיבת ההגעה לגן הלאומי אפולוניה שבצפון הרצליה, לאחר היציאה מהסגר השני, בחודש נובמבר 2020.

ממצאי המחקר הצביעו על צורך בולט, בכל שכבות הגיל, ובכל סוגי הקבוצות (משפחות, קבוצות ויחידים) שהגיעו לביקור בגן, בשאיפת אוויר ובהתאוררות, דווקא בעת מצב חירום בו הכניסה לגנים מוגבלת ואף אסורה לעיתים. בנוסף, קבוצת הגילאים שבין 66-80 ביקרה בגן בגלל צורך קהילתי-חברתי, מה שהתיישב עם מחקרים אחרונים מ-2020, המצביעים על כך שאוכלוסייה זו היא בעלת הצורך הגבוה ביותר בחיי חברה בעת משבר, וביחוד בשל משבר בריאותי חמור כמו הקורונה.

מילות מפתח: Covid-19, משבר הקורונה, נגיף הקורונה, התאוררות, שאיפת אוויר, הגנים הלאומיים, שמורות הטבע, הגן הלאומי אפולוניה, הצורך ביציאה לטבע, צורך קהילתי-חברתי.

1. מבוא

גן לאומי הינו שטח המיועד לצורכי נופש לציבור בחיק הטבע או להנצחת ערכים שיש להם חשיבות היסטורית, ארכאולוגית, אדריכלית, טבעית או נופית.¹ תחת הערך "גן לאומי" נכנסים: גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרי מורשת שונים, אתרי הנצחה לחיילים, ואתרי עתיקות.

לגנים הלאומיים ולשמורות הטבע יש היסטוריה בין-לאומית, שמתחילה עוד ב-1122 לפני הספירה, כאשר מלך סין הבין לראשונה כי יש להגן על הטבע מפני נזקים שונים, ולכן הכריז על שטח מיוער בארצו כשמורה מוגנת, וממשיכה לארגונים שונים שהוקמו בארה"ב החל מאמצע המאה ה-19, בפארקים הלאומיים שברשותה, ובאמצע המאה ה-20 בשווייץ ובצרפת, האחראים על יותר מ-200,000 גנים ושמורות טבע ששטחן נמצא גם באוקיינוסים, ברחבי העולם.

בישראל, הגנים ואתרי המורשת השונים מנוהלים על-ידי רשות הטבע והגנים, שהוקמה בשנת 1963 כשני גופים נפרדים שחוברו יחד בהמשך, עליה אחראי המשרד להגנת הסביבה שבראשותו עומד השר להגנת הסביבה, וחלק מהחזון של רשות זו הוא חיזוק השותפות עם הציבור לשם העצמת השמירה על ערכי הטבע, הנוף והמורשת בישראל. בנוסף, על אתרי המורשת השונים אחראית המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל.

בעקבות משבר הקורונה (נגיף ה-Covid-19), שפקד את העולם בתחילת 2020, ובפרט את ישראל החל מחודש מרץ של שנה זו, הוכרזו במהלך השנה סגרים שונים על המדינה, עם מגבלות משמעותיות בנוגע לכלל האוכלוסייה, שנועדו לשמור על בריאות הציבור ולמנוע את התפשטות המגיפה והמדינה התנהלה תחת מצב חירום כללי. משפחות רבות נשארו סגורות בבתים יחד עם ילדיהם, עם מגבלות יציאה מחמירות (לרוב רק ל-100 מטרים הקרובים, ועל מנת לקנות מוצרים חיוניים), כשהילדים וההורים עובדים ולומדים יחד בבית במהלך היום.

¹ חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, ספר החוקים הפתוח, 1998.